

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.12.2013
COM(2013) 857 final

2013/0431 (NLE)

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om kvalitetskriterier för praktikprogram

{SWD(2013) 495 final}

{SWD(2013) 496 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Under de senaste tjugo åren har praktikprogram blivit en viktig väg in i arbetslivet för unga. För att unga ska komma in på arbetsmarknaden måste man främja deras anställbarhet och produktivitet. Men samtidigt som praktikprogram har blivit allt vanligare har frågan om vad praktikanterna lär sig under praktiken och om vilka arbetsvillkor de har blivit allt mer angelägen. För att ett praktikprogram verkligen ska förbättra sysselsättningsmöjligheterna måste det erbjuda både möjligheter till verkligt lärande och adekvata arbetsvillkor. Praktik får inte vara ett billigt sätt att ersätta reguljära anställningar.

Efter upprepade uppmaningar från Europaparlamentet¹ och Europeiska rådet² lade kommissionen i december 2012 fram ett sysselsättningspaket för ungdomar³. Samtidigt inleddes den andra fasen av samrådet med arbetsmarknadens parter om kvalitetskriterier för praktikprogram⁴. Samrådet⁵ visade, liksom andra studier och undersökningar, att det finns en rad problem med praktikprogrammen i EU i dag. Problemen finns i huvudsak på två områden:

- Möjligheterna till lärande är för små (dvs. praktikanterna får bara utföra enkla uppgifter)
- Arbetsvillkoren är dåliga (långa arbetsdagar, otillräckligt skydd mot arbetsmiljörisker, låg eller ingen lön eller annan ersättning, oklarhet om vilket regelverk som gäller, utdragen praktik osv.).

De berörda parterna påpekade också att om en stor del av praktikanterna är obetalda eller lågavlönade kan det leda till att inte alla har möjlighet att delta⁶ och till att avlönade anställda i allt fler fall ersätts med praktikanter⁷. Praktikanter får inte heller alltid veta om de kommer att få lön eller annan ersättning och de informeras inte om de viktigaste arbetsvillkoren, t.ex. sjuk- och olycksfallsförsäkring och semesterrättigheter.

Större öppenhet och insyn vad gäller målen för lärandet och arbetsvillkoren under praktiken kommer att leda till att arbetsmarknaden fungerar bättre. Eurobarometerundersökningen om praktik från 2013 visar att informationen om arbetsvillkoren kunde förbättras i annonser om praktik.

Medlemsstaternas regelverk varierar kraftigt, särskilt när det gäller hur stränga de är, och dessutom är det olika vilka typer av praktikprogram som omfattas. I vissa medlemsstater finns det ingen rättslig definition av praktikprogram. Trots att regelverken är splittrade och det inte finns några allmänt använda kvalitetskriterier kan man genom att enas om vad som ska betraktas som praktik och vilka minimikrav som bör ställas hjälpa medlemsstaterna att utforma sin politik och lagstiftning. Slutligen finns det uppgifter som visar att få praktikanter deltar i praktik utomlands⁸, trots den höga rörligheten bland studenter, t.ex. inom Erasmusprogrammet. Det verkar som om man här går miste om en möjlighet att minska arbetslösheten bland ungdomar genom rörlighet – praktik i andra länder kunde vara ett bra sätt att hjälpa unga att få arbete i andra medlemsstater. EU-omfattande kvalitetskriterier skulle

¹ Europaparlamentets resolutioner 2009/2221(INI), 6.7.2010 och 2012/2647 (RSP).

² Europeiska rådets slutsatser från december 2012, februari 2013 och juni 2013.

³ COM(2012) 727 final, 5.12.2012

⁴ COM(2012) 728 final, 5.12.2012

⁵ SWD(2012) 407 final, 5.12.2012.

⁶ Enligt en rapport från brittiska *Low Pay Committee* (låglönekommittén) om den nationella minimilönen i Storbritannien håller praktik de facto på att bli en förutsättning för att man ska få ett arbete.

⁷ Brittiska *Low Pay Committee* konstaterar i en rapport från 2013 till att det är allmänt förekommande att minimilön inte betalas ut för uppgifter som kan klassas som arbete.

⁸ Eurobarometerundersökningen 2013 visade att endast 9 % av alla praktikprogram ägde rum utomlands.

bidra till att komma åt problemet med att så få gör praktik utomlands. Bland annat skulle ett av de största hindren för rörlighet över gränserna, nämligen bristen på information, undanröjas på ett område med mycket splittrade regelverk. Genom att man tar fram kvalitetskriterier för praktikprogram kommer det även att bli möjligt att utvidga Euresportalen till att omfatta praktikprogram, i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i juni 2012⁹.

Som motåtgärd till problemet med den mycket höga ungdomsarbetslösheten i flera medlemsstater och för att följa upp tidigare åtaganden lade kommissionen fram ett förslag till en rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti¹⁰, som antogs av rådet den 22 april 2013¹¹. I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att *säkerställa att alla unga under 25 år inom en period av fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik*. För att rekommendationen ska genomföras i praktiken är det viktigt att det ställs kvalitetskrav på praktikprogram.

Syftet med det aktuella förslaget till rådets rekommendation är därför att se till att praktik underlättar övergången från utbildning till arbete och därigenom förbättrar de ungas anställbarhet. I förslaget ges riktlinjer som kan garantera att praktiken ger goda möjligheter till lärande och att arbetsvillkoren är skäliga. Det beskrivs även hur kommissionen kan stödja medlemsstaternas åtgärder genom EU-finansiering, utbyte av god praxis och övervakning. Förslaget omfattar praktikprogram på den fria marknaden, dvs. praktik som praktikanten och den organisation som erbjuder praktiken (företag, ideella organisationer eller myndigheter) själva kommit överens om och som inte involverar någon tredje part. Denna typ av praktik görs i allmänhet efter avslutade studier eller ingår som en del i arbetssökandet. Den föreslagna rekommendationen gäller inte praktik som utgör en del av en högskoleutbildning eller yrkesinriktad utbildning eller som ingår i den obligatoriska utbildningen (t.ex. läkare, arkitekter).

Förslaget åtföljs av en konsekvensbedömning. I den redovisas resultaten av samråden med berörda parter, och problemen med praktik granskas närmare. Dessutom behandlas rättsliga frågor och frågor som gäller subsidiariteten, och olika möjligheter att reagera på problemen analyseras.

2. RESULTAT AV SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Offentligt samråd

Kommissionen samrådde med ett brett spektrum av berörda parter om problemen med praktik och om möjliga lösningar på dessa

Det offentliga samrådet pågick mellan april och juli 2012, och de flesta fackföreningar, icke-statliga organisationer, ungdomsorganisationer och utbildningsinstitutioner som deltog, liksom merparten av de enskilda individerna, stödde ett initiativ från kommissionen. Arbetsgivarorganisationer, handelskammare och medlemsstaterna var överlag positiva till initiativet, med påpekade ofta att kvalitetskriterierna måste vara tillräckligt flexibla för att ta hänsyn till skillnaderna i nationell praxis.

⁹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/ec/131402.pdf

¹⁰ COM(2012) 729 final, 5.12.2012

¹¹ Rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti, EUT C 120, 22.4.2013, s. 1.

De flesta deltagarna i samrådet instämde med kommissionens analys (ett skriftligt praktikavtal, tydliga mål och innehåll för lärandet¹², begränsad längd, tillräckligt omfattande socialförsäkringsskydd osv.). Företagen och vissa arbetsgivarorganisationer menade att frågor som gäller löner och social trygghet inte ingår i EU:s befogenheter.

Samråd med arbetsmarknadens parter

Samrådet med arbetsmarknadens parter skedde i två steg mellan oktober 2012 och februari 2013. Arbetsmarknadens parter stod fast vid de synpunkter de hade lagt fram i det offentliga samrådet. De fackliga organisationerna argumenterade för ett starkare initiativ medan arbetsgivarna var oroad över flexibiliteten och belastningen på företagen. De inledde emellertid inte förhandlingar om ett eventuellt avtal enligt artikel 154 i EUF-fördraget.

Den 11 juni 2013 lade Europeiska fackliga samorganisationen (EFS), BusinessEurope, UEAPME och CEEP fram en ram för åtgärder mot ungdomsarbetslöshet till följd av förhandlingar inom den sociala dialogen och noterade då att kommissionen hade för avsikt att lägga fram ett förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram i EU. Arbetsmarknadens parter planerar att vidta ytterligare gemensamma åtgärder gentemot rådet och Europaparlamentet på grundval av kommissionens förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram i EU.

Små och medelstora företag

Mellan mars och juni 2013 utfördes en enkät bland små och medelstora företag för att ur arbetsgivarsynvinkel undersöka kvaliteten på de praktikprogram som erbjuds av små och medelstora företag och bedöma hur stora kostnader som de potentiella åtgärderna i rekommendationen skulle medföra. Sammanlagt 914 små och medelstora företag svarade på enkäten. Enkäten visade att praktikprogram har stor betydelse när det gäller att skapa arbetstillfällen i små och medelstora företag, och en majoritet av de tillfrågade (71,9 %) ansåg att praktik är ett sätt att välja ut och utbilda framtida anställda. Den bekräftade också att en överväldigande majoritet av de små och medelstora företagen (nio av tio) ansåg att de föreslagna kvalitetskriterierna inte skulle ställa till med några problem.

Eurobarometerundersökning om praktik

I maj 2013 utfördes en Eurobarometerundersökning i de dåvarande 27 EU-länderna samt i Kroatien för att få en uppfattning om hur utbredd oron över praktikprogrammets kvalitet är. Denna första representativa EU-omfattande undersökning visade följande:

- Den bekräftade att det är väldigt vanligt med praktik – 46 % av de 18–35-åringar som deltog i undersökningen hade gjort minst en praktik.
- Ett av tre praktikprogram ansågs vara otillfredsställande, antingen när det gäller arbetsvillkoren (25 % av alla praktikprogram), möjligheterna till lärande (18 %) eller båda.
- En viktig anledning till att det är så ovanligt med praktik i andra länder (9 % av all praktik) är bristen på information: 38 % av dem som skulle ha varit intresserade av utlandspraktik uppgav att det inte fanns tillräckligt med information om vad som gäller för praktik i andra medlemsstater.

En ekonometrisk analys av resultaten från Eurobarometerundersökningen visade att det finns ett betydande samband mellan praktikens kvalitet och sysselsättning. Med andra ord var det

---

¹² Lärandet under praktiken kan bland annat bestå av introduktionskurser, en tydlig förklaring/beskrivning av organisationens arbete och av de grundläggande frågorna inom sektorn. Det kan också innebära att praktikanten ska tilldelas en handledare som övervakar praktikantens arbete och ger råd och stöd.

betydligt mindre sannolikt att praktikanter som deltagit i ett praktikprogram som inte uppfyller kraven skulle få ett arbete efteråt.

Konsekvensbedömning

Den andra fasen i samrådet med arbetsmarknadens parter åtföljdes av ett dokument¹³ med en analys av problemen med praktikprogrammets kvalitet och förslag till tänkbara politiska åtgärder.

Utifrån detta dokument utarbetades 2013 en fullständig konsekvensbedömning¹⁴ som innehöll helt nya uppgifter om antalet praktikprogram och kvaliteten på dem samt nya bevis för sambandet mellan kvalitet och sysselsättningsmöjligheter. I konsekvensbedömningen kartlades och analyserades olika möjligheter att med hjälp av politiska åtgärder öka andelen bra praktikprogram, bl.a. genom att ta fram normer för bästa praxis och avskräcka arbetsgivare från att erbjuda praktikprogram som inte uppfyller kraven. I konsekvensbedömningen analyseras också nya förslag om öppenhet och insyn för att göra det lättare för ungdomar att bedöma praktikprogrammets kvalitet.

I konsekvensbedömningen undersöktes fyra alternativ utöver grundscenariot:

- En webbplats med information.
- Frivilliga kvalitetsmärkningar.
- Förslag till rådets rekommendation.
- Förslag till ett direktiv.

Slutsatsen var att det effektivaste och mest välvägda alternativet skulle vara ett förslag från kommissionen till en rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram, som skulle antas av rådet och införlivas av medlemsstaterna i nationell praxis och/eller det nationella rättssystemet.

I rekommendationen skulle medlemsstaterna uppmanas att se till att det blir obligatoriskt med skriftliga praktikavtal. Avtalet skulle innehålla information om målen för lärandet under praktiken, arbetsvillkoren, eventuell lön eller annan ersättning, rättigheter och skyldigheter enligt gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt hur länge praktiken varar.

Ytterligare krav på öppenhet och insyn skulle dessutom skapa incitament för bra praktikprogram och/eller negativa incitament för praktikprogram som inte uppfyller kraven.

Enligt det alternativ som förespråkas skulle man i annonser om praktikprogram vara tvungen att ange om praktiken är betald eller inte, och ifall praktiken är betald, hur stor lönen eller ersättningen är. De organisationer som erbjuder praktik skulle dessutom ombes uppge hur stor andel av praktikanterna som erbjöds anställning efter avslutad praktik.

3. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

Rättslig grund

Den rättsliga grunden för detta initiativ är artiklarna 153, 166 och 292 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*). Enligt artikel 292 i EUF-fördraget kan rådet anta rekommendationer på grundval av ett förslag från kommissionen på de områden där EU har behörighet.

Enligt artikel 153 i EUF-fördraget ska unionen understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet bland annat inom områdena arbetsvillkor, social trygghet och socialt skydd för

---

¹³ SWD(2012) 407 final, 5.12.2012.

¹⁴ SWD(2013) 495 final, 4.12.2013.

arbetstagarna samt integrering av personer som står utanför arbetsmarknaden och kampen mot social utslagning. I enlighet med EU-domstolens rättspraxis omfattas avlönad praktik av artikel 153.

För att även praktikprogram för vilka ingen lön betalas ut ska omfattas har artikel 166 i EUF-fördraget tagits med som ytterligare rättslig grund. Enligt denna bestämmelse ska EU genomföra en yrkesutbildningspolitik som ska understödja och komplettera medlemsstaternas insatser, samtidigt som unionen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för yrkesutbildningens innehåll och organisation.

Beroende på om praktiken är betald eller inte tillämpas alltså antingen artikel 153 eller 166 i EUF-fördraget.

Bestämmelserna i artikel 153 i EUF-fördraget tillämpas inte på löneförhållanden, i enlighet med artikel 153.5 i EUF-fördraget. Artikel 153.5 utgör dock inte ett hinder för åtgärder för att ta itu med problem som gäller öppenhet och insyn i lönesättningen. Enligt rekommendationen ska man i det skriftliga praktikavtalet tydligt ange om praktikanten *ska få lön eller inte*.

Motsvarande gäller för andra EU-rättsakter, t.ex. direktiv 91/533/EEG om arbetsgivares skyldighet att upplysa arbetstagarna om de regler som är tillämpliga på anställningsavtalet eller anställningsförhållandet. I artikel 2 i det direktivet föreskrivs följande:

”1. Arbetsgivaren är skyldig att underrätta varje arbetstagare [...] om de väsentliga dragen i anställningsavtalet eller anställningsförhållandet.

2. De upplysningar [...] skall omfatta åtminstone följande:

h) Begynnelselön och andra avlöningsförmåner som arbetstagaren har rätt till samt hur ofta utbetalning skall ske.”¹⁵

I förslaget till direktiv om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern överföring av personal¹⁶ anges att förordnandet eller kontraktet ska innehålla en uppgift om lönen.

Yrkesinriktad utbildning är ett centralt mål i EU:s sysselsättnings- och utbildningspolitik. Det utgör också en naturlig del av den fria rörligheten för personer enligt artikel 45 i EUF-fördraget – dvs. en grundläggande frihet som fastställs i fördraget. Eftersom praktiken kan ske i ett annat land kommer målen för det föreslagna initiativet – dvs. att generellt förbättra kvaliteten på praktikprogram inom EU – inte att kunna uppnås genom åtgärder som vidtas av enskilda medlemsstater.

I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna finns även ett antal rättigheter och friheter som kan vara relevanta för framtida åtgärder som rör praktik, särskilt artikel 21 (icke-diskriminering), artikel 29 (rätt till tillgång till arbetsförmedlingar), artikel 31 (rättvisa arbetsförhållanden) samt artikel 32 (förbud mot barnarbete och skydd av ungdomar i arbetslivet).

Subsidiaritet

Subsidiaritetsprincipen gäller, utom där förslaget avser ett område där unionen är ensamt behörig.

När det gäller praktik har en EU-omfattande lösning flera fördelar.

¹⁵ Enligt artikel 3 i samma direktiv ska dessa upplysningar lämnas till arbetstagaren skriftligt senast två månader efter anställningens början.

¹⁶ KOM(2010) 378 slutlig, 13.7.2010.

- 1) De riktlinjer för kvalitet som antagits eller föreslagits av olika organ i olika medlemsstater tyder på att det i stort sett är liknande faktorer som är avgörande för att förbättra kvaliteten på praktikprogram. Att fastställa kvalitetsnormer för praktikprogram bör därför inte skilja sig märkbart beroende på nationell praxis eller lokala förhållanden.
- 2) En EU-omfattande lösning skulle underlätta rörligheten för praktikanter. Unga skulle ha lättare att ta emot en praktikplats i ett annat land om det fanns standardpraxis eller regler som tydligt visar vad de kan förvänta sig.
- 3) Det har visat sig att det på grund av samordningsproblem kan gå snabbare att fastställa internationellt erkända kvalitetsnormer om överstatliga institutioner samordnar och stöder arbetet.

Medlemsstaterna skulle själva kunna anta åtgärder för att förbättra praktikprogrammets kvalitet, men i praktiken har de flera gånger uppmanat kommissionen att anta kvalitetskriterier för praktikprogram (se t.ex. slutsatserna från Europeiska rådets tre senaste möten i december 2012, februari 2013 och juni 2013).

Eftersom länderna har olika regelverk är det till hjälp om man enas om vad som ska betraktas som praktik och vilka minimikrav som bör ställas. På detta sätt kan man påverka medlemsstaternas regleringsarbete, eftersom de föreslagna normerna i praktiken ska förverkligas genom specifik reglering i medlemsstaterna. EU skulle alltså på detta sätt rent konkret kunna hjälpa medlemsstaterna att genomföra sysselsättningsriktlinje 8 i Europa 2020-strategin, i synnerhet genom att införa system för att hjälpa ungdomar, i synnerhet de som varken har arbete eller går en utbildning, att hitta ett första arbete, få arbetslivserfarenhet eller vidareutbildning, inbegripet lärlingsutbildning, och snabbt kunna ingripa när ungdomar blir arbetslösa. Därmed skulle ett av de största hindren för rörlighet över gränserna undanröjas, nämligen bristen på information på ett område med ett mycket splittrat regelverk. Rekommendationen skulle också stärka det stöd som ges via Erasmus¹⁷ och bidra till vidareutvecklingen av Eures¹⁸.

Proportionalitet

En rekommendation från rådet gör det möjligt att strikt iaktta proportionalitetsprincipen. De medlemsstater som redan har infört de föreslagna skyddsåtgärderna och kvalitetsnormerna i sin lagstiftning eller nationella praxis behöver inte göra något. Medlemsstaterna har även rätt att själva bedöma om det är lämpligt att gå utöver de kvalitetskriterier som föreslås här, bland annat i fråga om minimiersättning, som inte omfattas av kvalitetskriterierna.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Ej tillämpligt.

---

¹⁷ Från och med den 1 januari 2014 blir Erasmus+ det nya EU-programmet för finansiering av allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott. Erasmus+ kommer att ha en ny, rationaliserad struktur där man kombinerat de nuvarande finansieringsprogrammen i sektorn, inklusive programmet för livslångt lärande (Comenius-, Leonardo-, Erasmus- och Grundtvigprogrammen samt det övergripande programmet), Aktiv ungdom, Jean Monnet, Tempus och Erasmus Mundus.

¹⁸ EURES är ett samarbetsnätverk mellan Europeiska kommissionen och arbetsförmedlingarna i medlemsstaterna. EURES-portalen ger arbetstagare, arbetsgivare och snart även praktikanter och organisationer såsom praktikanordnare information om jobb och möjligheter till praktik och lärande i hela Europa.

5. ÖVRIGT

Ej tillämpligt.

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om kvalitetskriterier för praktikprogram

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR UTFÄRDAT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 153, 166 och 292,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Ungdomar har drabbats särskilt hårt under krisen. I flera medlemsstater har ungdomsarbetslösheten under de senaste åren varit högre än någonsin och det finns inga tecken på att den skulle minska på kort sikt. För att unga ska komma in på arbetsmarknaden är det därför avgörande att man främjar deras anställbarhet och produktivitet.
- (2) En smidig övergång från utbildning till anställning ger unga bättre möjligheter på arbetsmarknaden. Unga människors utbildning och deras övergång till arbete måste också förbättras för att det överordnade målet i Europa 2020-strategin ska uppnås, dvs. att 75 % i åldersgruppen 20–64 år ska ha ett arbete senast 2020. I riktlinje 8 för medlemsstaternas sysselsättningspolitik uppmanas medlemsstaterna att införa system för att hjälpa ungdomar, särskilt ungdomar som är arbetslösa och inte deltar i utbildning, att hitta ett första arbete, skaffa sig arbetslivserfarenhet eller en vidareutbildning, inbegripet lärlingsutbildning, och det framhålls också att de bör ingripa snabbt när ungdomar blir arbetslösa¹⁹.
- (3) Under de senaste tjugo åren har praktik blivit ett viktigt sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden.
- (4) De samhällsekonomiska kostnaderna ökar om upprepade praktikprogram ersätter reguljära anställningar, bland annat lägre befattningar som vanligtvis erbjuds ungdomar. Praktik av låg kvalitet, särskilt sådan praktik som erbjuder få möjligheter till lärande, ger varken betydande produktivitetsvinster eller positiva signaler. Även obetald praktik kan medföra samhällsekonomiska kostnader, eftersom de kan begränsa karriärmöjligheterna för mindre gynnade ungdomar.
- (5) Det finns belägg för att det finns ett samband mellan kvaliteten på praktik och sysselsättningen. Praktikens betydelse när det gäller att underlätta övergången till arbete beror på hur bra möjligheterna till lärande och arbetsvillkoren är. Kvalitativ praktik ger direkta produktivitetsvinster, underlättar anpassningen av arbetskraftsutbudet till efterfrågan på arbetsmarknaden och främjar rörlighet, bland annat genom att minska kostnaderna både för företag som rekryterar anställda och för ungdomar som söker arbete.

---

¹⁹ Rådets beslut 2010/707/EU om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, 20.10.2010

- (6) I rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti²⁰ uppmanas medlemsstaterna att säkerställa att alla unga under 25 år får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik inom fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning.
- (7) Olika undersökningar har visat att kvalitetsproblemen gäller en betydande del av praktikprogrammen, särskilt de där ingen utbildningsinstitution är direkt ansvarig för praktikantens möjligheter till lärande och arbetsvillkor (s.k. praktikprogram på den fria marknaden).
- (8) Det finns belägg för att många praktikanter får utföra enkla uppgifter som inte ger dem tillräckliga möjligheter till lärande. En bra praktik måste ge solida och meningsfulla kunskaper och det är därför viktigt att man fastställer vilka specifika färdigheter som ska förvärfvas under praktiken, att praktikanten får handledning och stöd från en erfaren kollega samt att någon övervakar hans eller hennes arbete.
- (9) Problem har även konstaterats i fråga om arbetsvillkoren, t.ex. långa arbetsdagar, socialförsäkringsskyddet, arbetsmiljörisiker, låg eller ingen lön eller annan ersättning, oklarhet om tillämpliga regelverk och utdragen praktik.
- (10) Reglerna för praktikprogram varierar för närvarande i unionen. I de länder där det finns ett regelverk är kraven på kvalitet eller tillämpningssätten olika, medan praktik i princip inte regleras alls i vissa medlemsstater och sektorer. En betydande andel av de organisationer som erbjuder praktik utnyttjar praktikanter som billig eller till och med oavlönad arbetskraft, vilket ofta beror på att det saknas ett regelverk eller regleringsinstrument eller på bristande öppenhet och insyn i arbetsvillkoren under praktiken och i vad praktikanten har möjlighet att lära sig under praktiken.
- (11) Med kvalitetskriterier för praktikprogram kommer såväl arbetsvillkoren som möjligheterna till lärande under praktikprogrammen att förbättras. Kärnan i kvalitetskriterierna är ett skriftligt praktikavtal där målen för lärandet, skäliga arbetsvillkor, rättigheter och skyldigheter och en lämplig längd på praktiken fastställs.
- (12) Brist på information är en av orsakerna till att praktikprogram inte uppfyller kraven och är ett mycket vanligare problem vid praktik än vid reguljära anställningar. Större krav på öppenhet i meddelanden eller annonser om praktikprogram skulle bidra till att förbättra arbetsvillkoren och främja gränsöverskridande rörlighet.
- (13) Arbetsmarknadens parter har en avgörande roll vid utformningen, genomförandet och övervakningen av utbildningsåtgärder och utbildningsprogram. Arbetsmarknadens parter och relevanta myndigheter skulle kunna samarbeta i syfte att ge ungdomar specifik information om karriärmöjligheter och kompetensbehov på arbetsmarknaden samt om praktikanter rättigheter och skyldigheter. Dessutom kan arbetsmarknadens parter bidra till att underlätta genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram, till exempel genom att utarbeta och tillhandahålla enkla och kortfattade förlagor till praktikavtal, som särskilt mikroföretag kan använda och som skraddarsyttis för dem. Arbetsmarknadens parter på europeisk nivå noterade i sin ram för åtgärder mot ungdomsarbetslöshet i juli 2013 att kommissionen hade för avsikt att lägga fram ett förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram i EU och meddelade att de skulle stödja medlemsstaternas åtgärder för att förbättra kvaliteten på praktikprogram.

---

²⁰

Rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti, EUT C 120, 22.4.2013, s. 1.

- (14) En av utmaningarna är att få fler praktikanter att göra praktik i andra medlemsstater och därmed bidra till att skapa en arbetsmarknad som faktiskt omfattar hela unionen. Att regelverken för närvarande skiljer sig åt hindrar dock utvecklingen av den gränsöverskridande rörligheten bland praktikanter. Det har också visat sig att administrativa och rättsliga hinder för gränsöverskridande rörlighet bland praktikanter i vissa fall har påverka flera av de mottagande medlemsstaterna. Kvalitetskriterierna för praktikprogram tillhandahåller normer och riktlinjer som bör användas som utgångspunkt och kommer därmed att underlätta möjligheterna att delta i praktik i andra länder.
- (15) Utvecklingen av kvalitetskriterier för praktikprogram kommer att leda till större öppenhet och insyn. Det kommer även att stödja utvidgningen av Eures till praktikprogram och på så sätt underlätta rörligheten, och bidra till att stärka det stöd till utlandspraktik som ges via Erasmus+.
- (16) Medlemsstaterna kan få ekonomiskt stöd från unionens fonder för program för att främja praktik och erbjuda ungdomar praktikplatser. Sysselsättningsinitiativet för ungdomar kommer dessutom att stödja praktik inom ramen för ungdomsgarantin. Åtgärderna riktar sig främst till ungdomar från de regioner i unionen som drabbats hårdast av ungdomsarbetslöshet och kommer att samfinansieras av Europeiska socialfonden (nedan kallad *ESF*) under perioden 2014–2020. *ESF* samt sysselsättningsinitiativet för ungdomar kan användas för att öka antalet praktikprogram och förbättra deras kvalitet i medlemsstaterna. Det kan t.ex. vara möjligt att få bidrag till kostnaderna för praktiken, även till en del av lönen förutsatt att vissa villkor uppfylls. Dessutom kan kostnaderna för eventuell annan utbildning som ungdomar deltar i utanför praktikprogrammet, t.ex. språkkurser, också stödjas genom dessa initiativ.
- (17) Kommissionen har inom ramen för *ESF*:s tekniska stöd inlett ett särskilt projekt för att hjälpa medlemsstaterna att inrätta praktikprogram med *ESF*-stöd. Syftet med projektet är att ge nationella och regionala myndigheter strategiska, operativa och policyrelaterade råd när de inrättar nya praktikprogram eller moderniserar befintliga praktikprogram.
- (18) Rådet yttrade i sin resolution om den strukturerade dialogen om ungdomssysselsättning från maj 2011 att en kvalitetsram för praktikplatser var önskvärd för att kunna garantera att erfarenheter av sådant slag har ett utbildningsmässigt värde.
- (19) I rådets slutsatser *Främjande av sysselsättning för ungdomar i syfte att uppnå målen för Europa 2020-strategin* från juni 2011 uppmanades medlemsstaterna att ”ge vägledning om villkoren för praktik med hög kvalitet [genom] en kvalitetsram för praktik”²¹.
- (20) I Europaparlamentets resolution *Att skapa förutsättningar för en återhämtning med ökad sysselsättning*²² uppmanades kommissionen att så snart som möjligt lägga fram ”ett förslag till rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram” och att ”fastställa minimistandarder för att stödja tillhandahållande och utnyttjande av praktikplatser av hög kvalitet”.

---

²¹ Rådets slutsatser 11838/11 *Främjande av sysselsättning för ungdomar i syfte att uppnå målen för Europa 2020-strategin*, 17.6.2011.

²² Europaparlamentets resolution 2012/2647(RSP).

- (21) Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte i juni 2012 kommissionen att undersöka möjligheten att utvidga Euresportalen till att omfatta praktikprogram²³.
- (22) I slutsatserna från Europeiska rådets möte i december 2012 uppmanades kommissionen att ”snabbt utarbeta kvalitetskriterierna för praktikprogram”.
- (23) I samband med det sysselsättningspaket för ungdomar som lades fram i december 2012 inledde kommissionen ett samråd med arbetsmarknadens parter om kvalitetskriterier för praktikprogram. Arbetsmarknadens parter på europeisk nivå meddelade kommissionen att de inte hade för avsikt att inleda förhandlingar för att nå ett självständigt avtal i enlighet med artikel 154 i EUF-fördraget²⁴.
- (24) Vid Europeiska rådets möte i juni 2013 bekräftades det att ”Kvalitetskriterier för praktikprogram bör införas i början av 2014”.
- (25) Kvalitetskriterierna är en viktig utgångspunkt när man ska avgöra om ett erbjudande om praktik är högkvalitativt i enlighet med rådets rekommendation om att inrätta en ungdomsgaranti.
- (26) I den årliga tillväxtöversikten för 2014²⁵ konstateras att det är viktigt att ”underlätta övergången från skola till arbete, bland annat genom att öka tillgången till praktik- och lärlingsplatser av god kvalitet”.
- (27) I denna rekommendation avses med praktik eller praktikprogram en begränsad period av arbetspraktik som överenskommit mellan en praktikant och den organisation som erbjuder praktiken, utan att någon tredje part varit involverad, som innehåller ett visst mått av lärande och som ger praktikanter möjlighet att skaffa sig praktisk erfarenhet innan de får ett ordinarie arbete (nedan kallat *praktikprogram på den fria marknaden*).
- (28) Denna rekommendation bör omfatta alla praktikprogram på den fria marknaden, såväl avlönad som oavlönad praktik.
- (29) Denna rekommendation omfattar inte praktik som ingår i en kursplan på ett universitet eller en högskola och avser en formell utbildning eller yrkesutbildningskurs. Praktikprogram vars innehåll regleras i nationell lagstiftning och som ingår som en obligatorisk del i en högskoleexamen och krävs för att man ska kunna arbeta inom ett visst yrkesområde (t.ex. medicin eller arkitektur) omfattas inte av denna rekommendation.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS medlemsstaterna att göra följande:

- 1) Förbättra kvaliteten hos praktikprogram på den öppna marknaden, särskilt när det gäller möjligheterna till lärande och arbetsvillkoren, i syfte att underlätta ungas övergång från utbildning till arbete genom att inom sin lagstiftning eller nationella praxis anamma följande principer som kvalitetskriterier för praktikprogram:

Ett skriftligt praktikavtal

- 2) Kräva att praktik bygger på ett skriftligt avtal som ingår i förväg mellan praktikanten och den organisation som erbjuder praktiken.
- 3) Se till att det fastställs i praktikavtalet vad praktikanten förväntas lära sig under praktiken, vilka arbetsvillkor som gäller, huruvida praktikanten får lön eller annan

²³ Slutsatser från Europeiska rådet den 28–29 juni 2012, EUCO 76/12.

²⁴ COM(2012) 727 final, 11.12.2012.

²⁵ COM(2013) 800 final, 13.11.2013.

ersättning av den organisation som erbjuder praktiken, vilka rättigheter och skyldigheter avtalsparterna har enligt gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt hur länge praktiken ska vara, i enlighet med rekommendationerna 4–12.

Mål för lärandet

- 4) Främja bästa praxis vad gäller mål för lärandet i syfte att hjälpa unga att skaffa sig praktisk erfarenhet och relevanta färdigheter och se till att de uppgifter som praktikanten ska utföra bidrar till att dessa mål uppnås.
- 5) Uppmuntra de organisationer som erbjuder praktik att utse handledare för alla praktikanter som vägleder praktikanten under utförandet av de uppgifter som han eller hon tilldelats och övervakar arbetet.

Arbetsvillkor

- 6) Se till att praktikanternas rättigheter enligt gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt deras arbetsvillkor respekteras, bland annat när det gäller högsta tillåtna veckoarbetstid och minsta dygns- och veckovila samt semesterrättigheter.
- 7) Kräva att de organisationer som erbjuder praktik informerar om praktikantens sjuk- och olycksfallsförsäkringsskydd samt rätten till sjukledighet.
- 8) Se till att det i praktikavtalet tydligt anges huruvida lön eller annan ersättning kommer att betalas ut och hur stor denna lön eller ersättning i så fall är.

Rättigheter och skyldigheter

- 9) Se till att rättigheterna och skyldigheterna för praktikanten respektive för den organisation som erbjuder praktiken fastställs i praktikavtalet och att det i tillämpliga fall hänvisas till de regler om sekretess eller immateriella rättigheter som tillämpas i den organisation som erbjuder praktiken.

Rimlig längd

- 10) Se till att praktiken varar en rimlig tid, som en regel högst sex månader, utom i fall där det finns giltiga skäl för en längre praktik, t.ex. företagsinterna utbildningsprogram som syftar till rekrytering eller praktik i en annan medlemsstat.
- 11) Klargöra under vilka omständigheter och på vilka villkor ett praktikprogram kan förlängas eller förnyas efter att det inledande praktikavtalet har gått ut.
- 12) Uppmuntra bruket att i praktikavtalet ange att antingen praktikanten eller den organisation som erbjuder praktiken kan säga upp avtalet med två veckors varsel.

Erkännande av praktik

- 13) Uppmuntra de organisationer som erbjuder praktik att ge ett intyg eller ett rekommendationsbrev med en beskrivning av de kunskaper och färdigheter samt den kompetens som förvärvats under praktiken.

Krav på öppenhet och insyn

- 14) Se till att de organisationer som erbjuder praktik i sina meddelanden och annonser om lediga praktikplatser informerar om villkoren för praktiken, i synnerhet huruvida lön eller annan ersättning betalas ut och huruvida praktikanten omfattas av socialförsäkring, och se till att arbetsförmedlingarna ställer krav på öppenhet och insyn samt på lämplig karriärvägledning.

Arbetsmarknadens parter

- 15) Främja ett aktivt deltagande av arbetsmarknadens parter i genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram.

Praktikprogram i andra länder

- 16) Underlätta praktikanterns möjlighet till rörlighet inom Europeiska unionen, bland annat genom att förtydliga det nationella regelverket för praktikprogram på den fria marknaden och fastställa tydliga regler om mottagning av praktikanter från samt utsändning av praktikanter till andra medlemsstater och genom att minska de administrativa formaliteterna.
- 17) Främja användningen av det utvidgade Euresnätverket och utbyte av information om praktikprogram genom Euresportalen samt uppmuntra arbetsförmedlingar att publicera annonser om lediga praktikplatser i Eures.

Användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna

- 18) Utnyttja de europeiska struktur- och investeringsfonderna, dvs. Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden 2014–2020 samt i tillämpliga fall sysselsättningsinitiativet för ungdomar till att öka antalet praktikprogram och kvaliteten på dem, bland annat genom aktivt samarbete med alla relevanta berörda parter.

Genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram

- 19) Genomföra kvalitetskriterierna för praktikprogram så fort som möjligt, dock senast i slutet av 2014.
- 20) Utse en myndighet som ska ansvara för genomförandet och meddela kommissionen om hur kvalitetskriterierna för praktikprogram genomförs.
- 21) Uppmuntra arbetsförmedlingar, utbildningsinstitutioner och alla organisationer som erbjuder praktik att aktivt bidra till genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram.

HÄRIGENOM NOTERAS att kommissionen har för avsikt att göra följande:

- 22) Inleda ett nära samarbete med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och andra berörda parter så att denna rekommendation kan genomföras snabbt.
- 23) Övervaka genomförandet av kvalitetskriterierna för praktikprogram i denna rekommendation och analysera effekterna av de åtgärder som vidtagits.

- 24) Rapportera om framstegen när det gäller att genomföra denna rekommendation på grundval av information som medlemsstaterna tillhandahåller.
- 25) Samarbeta med medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter, arbetsförmedlingar samt intresseorganisationer för ungdomar och praktikanter i syfte att främja denna rekommendation.
- 26) Uppmuntra och stödja medlemsstaterna, bl.a. genom att främja utbyte av bästa praxis, när det gäller att utnyttja Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden eller andra europeiska fonder under programperioden 2014–2020 i syfte att skapa fler och bättre praktikprogram.
- 27) Fortsätta arbeta för att öka utbudet av praktikprogram i andra medlemsstater inom ramen för programmet Erasmus+.
- 28) Samarbeta med medlemsstaterna för att inbegripa praktikprogram i Eures och skapa en särskild webbplats med information om de nationella regelverken för praktikprogram.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*